כז אִם־אֵין־לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה־יִקַּח מִשְׁכָּבְךָ מֵתַּחְתֶּיךָ׃ כח אַל־תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ׃ כט חָזִיתָ אִישׁ מָהִיר בִּמְלַאכְתּוֹ
לִפְנֵי־מְלָכִים יִתְיַצָּב בַּל־יִתְיַצֵּב לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים׃

כג א כִּי־תֵשֵׁב לָלָחוּם אֶת־מוֹשֵׁל בִּין תָּבִין אֶת־אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ׃
ב וְשַׂמְתָּ שַׁכִּין בְּלֹעֶךָ אִם־בַּעַל נֶפֶשׁ אָתָּה׃ ג אַל־תִּתְאַו
למטעמותיו

פי' מהגאון רבינו אליהו ז"ל

זגומר כמ"ש בעון נדרים מאמרו על מדם מתה׃ כח) אל תסג וגו' בגדר שהוא מעולם ושמו לחותו מבותיך ולא החמר עתה אין מוכג מלא המשמרתו וכמ"ש במשנה דבני ביישן במסכת פסחים מכל מהה לא מחדש לך נדר ושוס דכר בדרכי ה' מלא הלך בעקבי הצאן׃ כט) חזית וגו' וגנד הערב בעד חביבו בתורה ובמעשה המר חזית איש המהיר במלאכת עשמו בתורה ומינו ערב בעד מחריש הוא יתייצב לפני מלכים והם הת"ח ללמוד מעליהם וכל יתייצב לפני חשוביס לותן ההולכין בחושך ומינן עושין מצות לו חבוכין מלבון ממעשים כמו גם מזדיש חשוך עבדך וגו' שסס ממעשים מלעשות מצות ושם הצמרך להסגיח עליהם
תצמרך לעמוד לפניהם תמיד להסגיח עליהם׃

כג א כי תשב ללחום וגו' כשתשב לצל מושל וכר הבין כוונתו מה הוא רוצה לידע
ממך ולא התכל עמו ולף אם התחוה מלוד כי כל הוכל להכרים עצמך
מלכילתו מגודל הסקך לזה. ושמת סכין בלועך שלא תוכל לאכול אם כעל התחוה מתה ואל תלמר שכוונ הדבר כי לא תתחוה לכולתנו כי רע הוא וגם שהוא לחם כזבים שדעתו לדבר מחר זר אל תיגע להעשיר לאחוף הרבה ממון ושוכר רב להעשיר כי התעיף עיניך בו ואינו שיעוף ממך אל הלחם לחם רע עין שאין מתכיל לחתו בלבו השלם כי כתו בשר והוא המרה כן הוא לכילתך תעלו מר מאיד כי לאכול וגו' פיהך מבלת וגו' לף פהך שתכלה נביהך הקיאנה ושתה דבריך הנעימים שדברת עמו. והענין שבעולם יש ג' חלקי הטוב והן ע"ס וכן הוא בתורה יש שלומד לשם שרע בכדי שיהנה מתתה שלומד אז בשביל שיקבלוהו רב והוא חלק הגרוע מאוד ו"ש כי תשב ללחום את מושל שתשב ללחום עם היצה"ר שהוא מושל בלב כמ"ש שם רוח המושל תעלה עליך מקומך אל תנח פי' שם יצה"ר חופף לוכך בדשתו לשכר שאין לרגליך שעשית עבירה מ"ע שתה לו הפוך ממדרגותיך ואחוז דרכיך הטוב כמקדש וגם זאת התרבית לך ואתר בשם שתה לומד עם חבירך שהוא היצה"ר בשביל* ערב לו טוב הדבר הזה והבין שכר לפניך להציל מזה בין הוא בינה הבין הוא תבונה את שכר לפניך הוא חכמה כמ"ש כי יקרא קן צפור לפניך כי הוא פני אדם כמ"ש חכמת אדם תאיר פניו׃ ב) ושבת שבין וגו' שם לא הוכל לעמוד עגדו ולהציל מאתו מיסר ת"ש ותמהין עד שילך ממך וזא תלמוד (*)׃ ג) אל תתאו וגו' אל יבהילך יצרך הרע לומר מה יזיקני שם אלמוד לשם הגאה או רבוה והוא ערב מאוד בשעת הלימוד ובפשו גהליט תלהט ללמוד בשמחה וחיבה והשקו בתורה יהבה תשיב על דבריו ואל תתחיו למטעמותיו כי ב' דברים יפגם בך ת' בשעת בהלמוד יסי' כוונתך לפניות ולגעולי הגאוה שניח במרמה אשר ירמך יצרך וגם שהוא לחם כזבים והוא בשעת יסור עולו מעל צוארך וילך עת הפניה אז לא תלמוד כלל כמ"ש כל מלאכה שהיא הלויה בדבר בשל דבר כו' וז"ש ירמת ה' מהורה עומדת לעד כ' מעלות יש בשלומד בירמת ה' שבת שלומד הוא בשמרה בלא פני' אחרת ח"ו וגם עומדת לעד שהיא הלויה בדבר